

Natura i Cultura: Respostes humanes a les crisis ambientals

(Universitat Autònoma de Barcelona 15-16 de novembre de 2007)

Pablo Domínguez i Montserrat Ventura
(Universitat Autònoma de Barcelona)

Els dies 15 i 16 de novembre de 2007 es van fer a la Universitat Autònoma de Barcelona i en el marc de la Setmana de la Ciència, les Jornades Natura i Cultura: Respostes Humanes a les Crisis Ambientals, organitzades per Montserrat Ventura (Equip de Recerca Antropologia i Història de la Construcció d'Identitats Socials i Polítiques, AHCIISP), José Luis Molina (Laboratori de Xarxes Personals i Comunitats, LXPC) del Departament d'Antropologia Social i Cultural, i Victòria Reyes (Laboratori d'Etnoecologia, LEE), de l'Institut de Ciències i Tecnologia Ambientals (ICTA), de la Universitat Autònoma de Barcelona, i coordinades per Pablo Domínguez (Departament d'Antropologia Social i Cultural) amb la col·laboració de Francisco Zorondo (ICTA).

Aquestes jornades han seguit l'esperit encetat en la desena edició de l'Aula Oberta d'Amèrica Llatina feta el novembre del 2006 (Boscos humans. La relació entre la societat i la natura a Amèrica Llatina) i alhora han recollit les conclusions de les I Jornades d'Antropologia i Ecologia de l'Estat Espanyol (La cultura de la natura: noves perspectives en antropologia i ecologia), fetes al setembre del 2007 també a la UAB. En la Setmana de la Ciència d'enguany es buscà una visió més global, tant des d'un punt de vista regional

—amb representació del major nombre d'àrees biogeogràfiques i culturals (ja no centrades en Amèrica o Espanya)—, com cronològic (des de la prehistòria fins a l'actualitat), per proporcionar una visió diacrònica de la problemàtica. L'objectiu de les jornades fou reunir experts de diferents disciplines relacionades amb les ciències socials i ambientals per discutir sobre la relació entre les societats i el seu entorn natural i específicament sobre com les societats responen a les crisis mediamientals, per tal d'enriquir el debat amb les diferents perspectives exposades i alhora sensibilitzar el públic sobre l'estreta relació entre natura i societat. Particularment, les jornades permeten als estudiants una visió més holística a l'hora de plantejar les seves recerques.

El seminari, inaugurat per María Valdés, directora del Departament d'Antropologia Social i Cultural de la Facultat de Lletres; Martí Boada, en nom de l'Institut de Ciències i Tecnologia ambientals (ICTA) de la Facultat de Ciències, i Montserrat Ventura en nom de l'organització, es dué a terme al llarg de dos dies en què intervingueren diferents experts del camp de l'arqueologia, l'antropologia, la història, les ciències ambientals, l'etnobotànica i l'ecologia humana que han treballat en àrees ecològiques diverses (les deveses

de Doñana, les pastures del Tíbet, els ecosistemes aquàtics tropicals, les muntanyes del Marroc, la Terra del Foc, diferents medis mesomediterranis de Catalunya, les illes malaïes, la selva amazònica del Perú, la sabana veneçolana i la selva del Paranà d'Argentina), procedents d'universitats i institucions de recerca britàniques, franceses, marroquines, argentines, i de diferents indrets de l'Estat espanyol. La segona jornada es clougé amb una taula rodona on es discutiren les conclusions. Hi participaren unes 80 persones procedents principalment de diferents estudis universitaris, dels nivells de llicenciatura, màster i doctorat, a banda de professionals en actiu en el camp aplicat, de la docència o de la recerca.

Un dels eixos que dominaren les ponències fou la necessitat de comprendre les percepcions de la natura de les societats per entendre, per una banda, els usos que en fan i les eventuais prevencions de processos crítics de canvi, i per l'altra, que aquesta comprensió ens ha de menar a entendre la caracterització de les catàstrofes i crisis ambientals en els contextos socials, polítics i històrics.

En les conclusions es féu palesa la conveniència d'establir una xarxa internacional de difusió del coneixement vinculat amb les relacions entre el medi ambient i l'ésser humà, la necessitat d'investigar i simultàniament difondre els resultats a efectes de prevenció, i les relacions entre usos i percepcions humanes de la natura i les estratègies sociopolítiques vinculades. Com a tema de fons, estigué present la prioritat per a les disciplines socials i ambientals de continuar treballant conjuntament, i aquestes jornades constituïren una mostra clara de relació productiva i eficaç.

Sessió de les Jornades. Fotografia: P. Domínguez i M. Ventura.

IV Jornades d'Etnobotànica en Llengua Catalana. Un homenatge a la cultura popular, les plantes i la gestió sostenible dels nostres territoris.

(Artà, 1 - 4 de maig de 2008)

Esperança Carrió Cabrer i Joan Vallès Xirau

(Laboratori de Botànica, Facultat de Farmàcia, Universitat de Barcelona)

De l'1 al 4 de maig de 2008 es va fer a Artà (Llevant, Mallorca, Illes Balears) la quarta edició de les Jornades d'Etnobotànica en Llengua Catalana, organitzades per una comissió formada per membres del Laboratori de Botànica de la Facultat de Farmàcia de la Universitat de Barcelona i l'Institut Botànic de Barcelona (CSIC-ICUB). Aquestes trobades, de caràcter biennal, pretenen facilitar el contacte i l'intercanvi entre investigadors, estudiosos i aficionats de l'etnobotànica que s'expressen en llengua catalana. La intenció d'aquests seminaris és, en termes generals, conèixer-se, parlar, intercanviar idees sobre la recerca, comunicar resultats i, a més a més, recórrer i descobrir els racons dels territoris de parla catalana d'una manera amena i enriquidora. Ultra l'acolliment entusiasta de l'Ajuntament d'Artà, el simposi va rebre el patrocini i altra mena de suport de diverses institucions, entre les quals cal destacar la Direcció General de Política Lingüística del Govern Balear. Hi van assistir

una cinquantena de persones, provinents de diverses institucions de Catalunya, el País Valencià i les Illes Balears. L'etnobotànica, entesa com la ciència que estudia la relació entre la cultura popular i les plantes, és la raó principal que mou els participants d'aquests seminaris a viatjar, conèixer i continuar en contacte amb persones que comparteixen dubtes i interessos en una geografia i un entorn cultural propers. La primera edició de les jornades es va fer a Torrent (Horta Sud) al mes de maig de 2001. La reunió va significar l'inici d'unes trobades que, edició rere edició, van augmentant quant a participació, entusiasme i ganes de compartir sabers tradicionals dels territoris que es visiten. Es va escollir Viladrau (Osona) com a seu de les II Jornades d'Etnobotànica en Llengua Catalana, que van ser al mes de maig de 2004. El marc inigualable del massís del Montseny és un paratge molt interessant tant des del punt de vista botànic com etnològic. Dos anys més tard, al maig de 2006, les

Excursió botànica a l'ermita de Betlem (fotografia: Tono Belda).